

Je národná hrdosť v súčasnosti potrebná?

Predstavme si rodičov s novonarodeným bábätkom. Hrdosť. Nesú si ho domov zatiaľ čo ono len plače. Hrdosť. Nevie ešte čítať, ani hovoriť. Nie je to najlepší bežec na svete, nevie ani chodiť. A predsa tá hrdosť. Nie sú hrdí pre jeho dosiahnutia, úspechy či veľkolepé činy. Sú hrdí z jediného dôvodu. Stačí, že je. Postupom času sa začne smiať, bľabotať, tmoliť sa po zemi, všetko ochutnávať a ich hrdosť môže len rásť.

Národná hrdosť je veľmi podobná. Slovenský ľud bol hrdý, i keď ešte nemal svoju krajinu, keď bol utláčaný. Boli sme hrdí, aj keď sme ešte nemali uzákonený jazyk, keď sme ešte nepoznali Bernoláka či Štúra. Čo iné ako národná hrdosť by aj mohlo podnietiť týchto pánov k obetovaniu svojho času, života, námahy, talentov za dobro národa? Naša hrdosť sa teda vo svojej prapodstate zakladá len na fakte, že sme. Úspechy, ktoré časom prišli nás môžu potešiť, no naša národná hrdosť od nich nie je závislá.

Ako hrdí rodičia sme aj my, občania Slovenska, pozvaní starať sa o našu krajinu, o národ, zveľaďovať ho, učiť ho, pomáhať mu rásť a napredovať ako keby bol naším dieťaťom. Veď predsa bez nás by náš národ nebol. Bez nás by nemohol napredovať. Je na nás závislý. Naša národná hrdosť by nemala prameniť z našich úspechov, nemala by byť postavená na spisovateľoch, vedcoch či športovcoch. Práve naopak. Úspechy národa musia prameniť z hrdosti jeho občanov, ktorá poháňa ich skutky, napĺňa ich túžbou niečo s tým všetkým robiť, nenechať národ tápať.

Ak však berieme národnú hrdosť ako jeden zo základných predpokladov národa, ako niečo, čo pramení z našej samotnej existencie, hovoriť o jej potrebe či nepotrebe je pre naše zamyslenie bezpredmetné. Zamyslime sa radšej nad tým, ako s tým, čo nám bolo odovzdané našimi rodičmi, čo odovzdávame ďalej, chránime a nesieme so sebou, vieme aj v dnešnom svete využiť - a to nie len pre dobro nášho národa, ale aj celej spoločnosti. Totiž jazyk a kultúra, ktoré sú znakmi národa, a naše pomyselné dieťa nimi živíme, môžu byť aj v súčasnej dobe globalizácie veľmi prospešné.

Slovenčina, ako každý iný jazyk, obsahuje nesmierne bohatstvo. Nie nadarmo sa vraví: „Koľko jazykov vieš, toľko krát si človekom.“ Každý jazyk je akoby iné okno, cez ktoré môžeme nahliadať na svet. Nová paradigma - nový uhol pohľadu. Edward Sapir, prusko-americký lingvista dvadsiateho storočia, ide ešte ďalej keď tvrdí, že svety, v ktorých žijú odlišné spoločnosti sú úplne odlišnými svetmi, nie sú ani zďaleka len rovnakým svetom s odlišnými menovkami.¹ Dnes sa však dôraz kladie hlavne na štúdium a výučbu cudzích jazykov. Chceme si navzájom všetci rozumieť a naskytá sa otázka, či je vôbec potrebné ďalej slovenčinu pestovať. Medzinárodná komunikácia by sa predsa nesmierne zjednodušila, ak by sme sa všetci učili hovoriť len jedným a tým istým jazykom. Otázne je, či uprednostňujeme jednoduchosť a rýchlosť pred kvalitou a rozmanitosťou. Vytvorením jedného spoločného jazyka by sme síce vyhrali v jednoduchosť a exaktnosti, no riskovali by sme nebezpečnú situáciu z distopického románu Georgea Orwella 1984. Zúžením jazyka zužovala vládnuca moc aj myslenie, ktoré sa stalo jednotvárnym a obmedzeným. Táto jednotvárnosť by nás mohla eventuálne ochudobniť, ba dokonca a spomaliť pokrok celého ľudstva. Hodnota národných jazykov je teda veľmi vysoká už len z hľadiska širšieho pohľadu na svet.

Kultúra, aj keď medzi jednotlivými národmi tak veľmi odlišná, sa môže v súčasnosti tiež stať istým spájacím prvkom na ceste k mieru a vzájomnému pochopeniu. Práve cez spoznávanie rozličných kultúr totiž prichádzame na to, ako veľa krásy či múdrosti jednotlivé národy uchovávajú. Jedlo, tance, filozofia a náboženstvo, vzťah k prírode a mnohé ďalšie. Od veľkých západných civilizácií až po najmenšie kmene žijúce hlboko v pralese. Ozaj sa máme navzájom čomu učiť! Dôkazom pozitívneho vplyvu rôznych kultúr na vzájomné pochopenie, spoluprácu a mier je aj laureát Nobelovej ceny za mier 2012,

---

¹ Sapir, Culture, Language and Personality: Selected Essays s. 162

samotná Európska únia.² Motto: „Zjednotení v rozmanitosti,“ reprezentuje filozofiu zachovávanía rozdielov pre dobro celku. Práve vďaka nej sa na území starého kontinentu udržiava mier po dobu viac ako šesť desaťročí.

Dalo by sa však aj namietat', preda zvyrazňovanie rozdielov medzi národmi, rasami či inými etnickými skupinami v priebehu histórie viedlo k toľkým nepokojom. Prehnaná národná hrdosť, presvedčenie o superiorite jednej rasy priniesli aj druhú svetovú vojnu. Navyše, v súčasnosti sa začínajú opäť vynárať rôzne nenávisťné iniciatívy zo strany extrémistických národnárov. Je však potrebné si uvedomiť, že národná hrdosť, ako aj všetky ostatné vlastnosti sú dobré a prospešné, len ak v nich zachováваме miernosť. Ako vraví Aristoteles: „Cnosť je strednosť.“³ Každá vlastnosť vyhrotená do jedného, či druhého extrému sa môže ľahko obrátiť na veľmi zlú. Je potrebné teda triezvo a s rešpektom hľadieť na seba, svoj národ, ako aj na ostatné. Národná hrdosť, v zmysle uvedomovania si hodnoty a dôstojnosti svojho národa, by nikdy nemala viesť k jeho povyšovaniu nad ostatné. Naopak. Práve s vedomím vlastnej dôstojnosti si môžeme uvedomovať, že rovnakú hodnotu a dôstojnosť majú aj ostatné národy.

Národná hrdosť, ktorú ako „rodičia“ nášho národa máme od začiatku, nás povzbudzuje k lepšiemu uchopeniu myšlienky národa a jeho hodnoty. Vďaka tomuto uvedomeniu môžeme my, Slováci, aj v dnešnej dobe napomáhať k rozvoju celej spoločnosti. Náš jazyk totiž nemusí byť videný ako bariéra, ale ako nové okno nazerania na svet. Nikto nevidí svet tak ako my, a týmto pohľadom môžeme ostatných obohatiť. Rovnako kultúra, ktorú pestujeme, nemusí byť dôvodom na konflikt, ale na vzájomný prospech, pochopenie, ba dokonca na budovanie mieru. Paulo Coelho, svetoznámy spisovateľ a posol mieru spojených národov, raz v rozhovore pre OSN povedal: „Kultúra robí ľudí schopnými si navzájom rozumieť... V tomto momente nevidím veľa nádeje v politickom dialógu. Mám však nádej v kultúrnom dialógu.“⁴ Netreba preto zahadzovať svoju národnú identitu v mene globalizácie. Totiž práve vďaka nej, vďaka kultúrnemu dialógu medzi národmi, sa vieme navzájom aj v dnešnej dobe obohatiť a spolu rásť v prosperite.

---

² The Nobel Peace Prize 2012, <https://www.nobelprize.org/nobel_prizes/peace/laureates/2012/>.

³ Aristoteles, Etika Nikomachova, s. 60

⁴ Interview with Paulo Coelho, <<http://www.un.org/apps/news/newsmakers.asp?NewsID=27>>.

Zoznam použitej literatúry:

ARISTOTELES. 2011. Etika Nikomachova. Bratislava: Kalligram. 296 s.

Interview with Paulo Coelho, UN Messenger of Peace. 2010. UN News Centre. [online]. [cit. 2018-02-27]. Dostupné na: <<http://www.un.org/apps/news/newsmakers.asp?NewsID=27>>.

SAPIR, E. 1956. Culture, Language and Personality: Selected Essays. University of California Press. 207 p. [online]. [cit. 2018-02-27]. Dostupné na: <https://books.google.sk/books?id=aBkG_5CWVAEC&printsec=frontcover&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false>.

The Nobel Peace Prize 2012. 2014. Nobelprize.org. Nobel Media AB. [online]. [cit. 2018-02-27]. Dostupné na: <http://www.nobelprize.org/nobel_prizes/peace/laureates/2012/>